ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

VISIONARY LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE BAN BUENG 1 SCHOOL CLUSTER UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

[1]วชิรญาณ์ บุญอินทร์ และ [2]ชัยฤทธิ์ แสงสว่าง

[1]Wachirayan Boon-in and [2]Chairit Saengsawang

มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย

Krirk University, Thailand

[1]wachirayan1991@gmail.com [2]chairit.sae@krirk.ac.th

Received: November 1, 2024; **Revised**: December 10, 2024; **Accepted**: December 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยแยกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่าเพศชายและ

[1] นักศึกษา, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

[2] อาจารย์, ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

เพศหญิงมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่ต่างกัน กลุ่มอายุต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมไม่ต่างกัน วุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมไม่ต่างกัน ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ด้านการวิสัยทัศน์ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มากกว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1, ความคิดเห็นของครู

Abstract

This research aims to 1) examine the visionary leadership of school administrators under the Ban Bueng 1 Educational Service Area Office, Chonburi Primary Educational Service Area 1, and 2) compare the visionary leadership of school administrators based on the opinions of teachers within the same area, categorized by gender, age, educational qualification, and work experience. The results showed that: 1. The overall visionary leadership of school administrators was rated as high, both in total and in individual aspects. 2. Comparisons of visionary leadership based on teachers' opinions revealed no significant differences among genders, age groups, and educational qualifications. However, teachers with more than 10 years of experience rated visionary leadership—particularly in terms of vision, achievement orientation, and effective communication—significantly higher than those with less than 10 years of experience at the .05 level.

Keywords: School Administrator, Ban Bueng 1 Educational Service Area Office**,** Chonburi Primary Educational Service Area 1, Opinions of teachers

บทนำ

ในยุคปัจจุบันการศึกษาเผชิญกับความท้าทายมากมาย เช่น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและความต้องการของสังคม การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถช่วยให้สถานศึกษาเติบโต และปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง และเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับครูและนักเรียน รวมถึงพัฒนานวัตกรรมในการสอน ผู้บริหารมีบทบาทมากขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ตามเจตนารมณ์

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรค 2 ซึ่งมุ่งเน้นการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 มุ่งเน้นการที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ดังนั้นบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ (จาตุรงค์ ยตะโคตร, 2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้กล่าวถึงการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติสะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่ามีทักษะด้านการอ่านหรือการศึกษาหาความรู้ลดลง และมีจำนวนเยาวชนที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงานใด ๆ เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกน ามาใช้ประโยชน์และไม่ได้รับการพัฒนา ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอด จากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่างจากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่านักเรียนไทยร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐานทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงาน และยังไม่มีระบบฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคนของประเทศเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนากำลังแรงงาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565)

การจัดการศึกษาควรยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนได้มีความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพผ่านกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญของบุคคล และสังคมโดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจาก การจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ออนไลน์)

การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะ และคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ โดยครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมโนมติที่ถูกต้อง (วันทนา สิงห์นา, 2560)

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กลายเป็นสิ่งสำคัญที่ขับเคลื่อนองค์การให้ประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำประเภทนี้ไม่เพียงแต่ช่วยในการวางแผนกลยุทธ์ แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการมองเห็นอนาคตและเตรียมรับมือกับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้น ปัจจุบันองค์การทั้งในประเทศและต่างประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขัน ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ต้องสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และต้องมีความสามารถในการสื่อสารเป้าหมายให้ชัดเจนแก่บุคลากรการสร้างความร่วมมือภายในองค์กรเป็นสิ่งจำเป็นในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ผู้นำต้องมอบอำนาจให้กับทีมงาน โดยการสนับสนุนให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกระทำเช่นนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม แต่ยังทำให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ นอกจากนี้ การตรวจสอบความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม การตั้งเกณฑ์ชัดเจนและการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้นำและทีมงานเห็นถึงความก้าวหน้าและปรับกลยุทธ์ตามความจำเป็น สุดท้ายนี้ การสร้างวัฒนธรรมเชิงบวกในองค์กรจะช่วยให้พนักงานรู้สึกมีคุณค่าและมีแรงบันดาลใจในการทำงาน เมื่อพนักงานมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง องค์กรก็มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จสูงขึ้นโดยรวมแล้ว ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ไม่เพียงแต่เป็นแนวทางที่สำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ แต่ยังเป็นการสร้างสรรค์อนาคตที่มั่นคงในยุคที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์มีความสำคัญต่อ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการขับเคลื่อนโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหาร โรงเรียนต้องกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้ชัดเจนแล้วนำไปสู่การปฏิบัติ มีวิธีประยุกต์ วิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรม ต่าง ๆ ของสถานศึกษา (รัตนา คนไว, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วน

ราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2560 ข้อ 5 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1, 2566) นอกจากนี้ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยลดลงจากปีการศึกษา 2563 อยู่ 1.67 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2564 ของสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 รายวิชาของสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 มีค่าเฉลี่ย 41.20 อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ โดยในรายวิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ย 55.30 รายวิชาภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ยเพียง 38.15 ซึ่งต่ำกว่าทั้งระดับเขตพื้นที่ และระดับประเทศ เช่นเดียวกับรายวิชาคณิตศาสตร์ที่มีค่าเฉลี่ยเพียง 36.39 ซึ่งต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศเช่นกันและวิชาวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย 34.99 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะได้นำข้อมูลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยแยกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 จำนวน 11 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 จำนวน 142 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 จำนวน 108 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และสุ่มอย่างง่ายโดยกำหนดสัดส่วนของโรงเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการใช้แรงจูงใจ ด้านการสร้างเครือข่าย และด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมรายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลต่อไป (บุญชม ศรีสะอาดและบุญส่ง นิลแก้ว, 2535)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	28	25.90
หญิง	80	74.10
2. อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	32	29.60
26 – 35 ปี	51	47.20
36 – 45 ปี	14	13
46 – 55 ปี	7	6.50
มากกว่า 55 ปี	4	3.70
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	91	84.30
สูงกว่าปริญญาตรี	17	15.70
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	85	78.70
ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	23	21.30

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 108 คน เป็นเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.90 เพศหญิง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 74.10 เมื่อจำแนกตามอายุ อายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60 อายุระหว่าง 26 – 35 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20 อายุระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 13 อายุระหว่าง 46 – 55 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 อายุมากกว่า 55 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 84.30 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 78.70 และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30

2. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้ วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์	$\overline{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1	การมีวิสัยทัศน์	4.28	0.82	มาก	5
2	การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.37	0.77	มาก	1
3	การใช้แรงจูงใจ	4.35	0.80	มาก	3
4	การสร้างเครือข่าย	4.32	0.83	มาก	4
5	การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	4.36	0.75	มาก	2
	รวม	**4.34**	**0.79**	**มาก**	**-**

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\overline{X}$ = 4.37) ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ = 4.36) ด้านการใช้แรงจูงใจ ($\overline{X}$ = 4.35) ด้านการสร้างเครือข่าย ($\overline{X}$ = 4.32) และด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\overline{X}$ = 4.28)

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยแยกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงานโดยรวม รายด้าน และรายข้อ ครูที่มีเพศ อายุ และการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่างๆ ที่สำคัญมาอภิปรายโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อย คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ด้านการใช้แรงจูงใจ ด้านการสร้างเครือข่าย และด้านการมีวิสัยทัศน์เนื่องมาจากวิสัยทัศน์ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้นำในสถานศึกษาต้องมี โดยผู้นำจะต้องเข้าใจบริบททั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์วิกฤติและโอกาสที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพให้กับสถานศึกษา นอกจากนี้ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ไปยังครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกันและสามารถดำเนินการตามเป้าหมายได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญณรงค์ จุนเจือวงษ์ (2566) ที่ได้ทำการศึกษาระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 12 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 1) ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 12 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และด้านการใช้แรงจูงใจ 2) การจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่าย ส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 12 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า และด้านการมีส่วนร่วมของทีมงาน 3) ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์กับการจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 12 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .905

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยแยกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงานโดยรวม รายด้าน และรายข้อ ครูที่มีเพศ อายุ และการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่าง

กัน ทั้งนี้อันเนื่องมาจากครูได้รับมอบหมายงาน และได้แสดงความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง และสามารถแสดงความคิดเห็นในงานกิจกรรม/โครงการต่างๆ ได้อย่างดีผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของบุคลากรครูทุกคน สอดคล้องกับแนวคิดของ Koontz and Weihrich (1988) ภาวะผู้นำเป็นเรื่องของศิลปะของการใช้อิทธิพลหรือกระบวนการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อให้เขามีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิริญญา พรหมศร (2559) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรีศิลป์ โสดาภักดิ์และ อำนวย ทองโปร่ง (2566) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 2.1 ครูที่ปฏิบัติการสอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของ 1 นักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2.2 ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน 2.3 ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความมีคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านภาพรวม ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในโรงเรียนสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 ชี้ให้เห็นว่า ประสบการณ์การทำงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้และประเมินภาวะผู้นำของผู้บริหารในแง่ของความชัดเจนและประสิทธิภาพ โดยครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีมักจะมีความรู้สึกว่าผู้บริหารสามารถนำเสนอวิสัยทัศน์ได้ชัดเจนและมีความสามารถในการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูง

กว่า ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ เช่น เพศ, อายุ, และ วุฒิการศึกษา ไม่พบผลกระทบที่ชัดเจนต่อความคิดเห็นโดยรวมของครู

การบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงบริบทหลากหลาย โดยเฉพาะการพัฒนา ภาวะผู้นำ ควรคำนึงถึงประสบการณ์การทำงานของบุคลากร เพื่อให้ตรงกับความคาดหวังและความต้องการของครูในโรงเรียน เพราะประสบการณ์การทำงานช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในกระบวนการบริหารและวิสัยทัศน์ที่ต้องการ

สำหรับการพัฒนาทักษะผู้นำของผู้บริหาร ควรเน้นในด้านการ กำหนดวิสัยทัศน์ ที่ชัดเจน การ มุ่งผลสัมฤทธิ์ที่สามารถวัดผลได้ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ภายในองค์กร โดยเฉพาะกับบุคลากรที่มีประสบการณ์และมุมมองที่หลากหลาย

องค์ความรู้นี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแผนอบรมและการพัฒนาผู้บริหาร เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และบุคลากรในเขตพื้นที่ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาผู้นำในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการขององค์กรได้อย่างตรงจุด

เอกสารอ้างอิง

จาตุรงค์ ยตะโคตร. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.* วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(3), 19-20.

ชาญณรงค์ จุนเจือวงศ์ (2566). *ระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 12 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก

ฐิริญญา พรหมศร (2559). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ ธานี เขต 3.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

นรีศิลป์ โสดาภักดิ์และ อำนวย ทองโปร่ง (2566). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร.*วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์8(2), 303-316.

บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). *การอ้างอิงกลุ่มประชากรเพื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง.* วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2(19), 23 -24.

รัตนา คนไว. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วันทนา สิงห์นา. (2560). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เสริมด้วยชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ต่อมโนมติลม ฟ้า อากาศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5,* วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย,7(ฉบับพิเศษ), 80-93

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570. กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1.* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564*. รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2566. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553.* https://ops.moe.go.th › พรบ-การศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570).* ราชกิจจานุเบกษา.

Koontz, H., & Weihrich, H. (1988). *Management. 9th ed.* New York : McGraw-Hill.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.